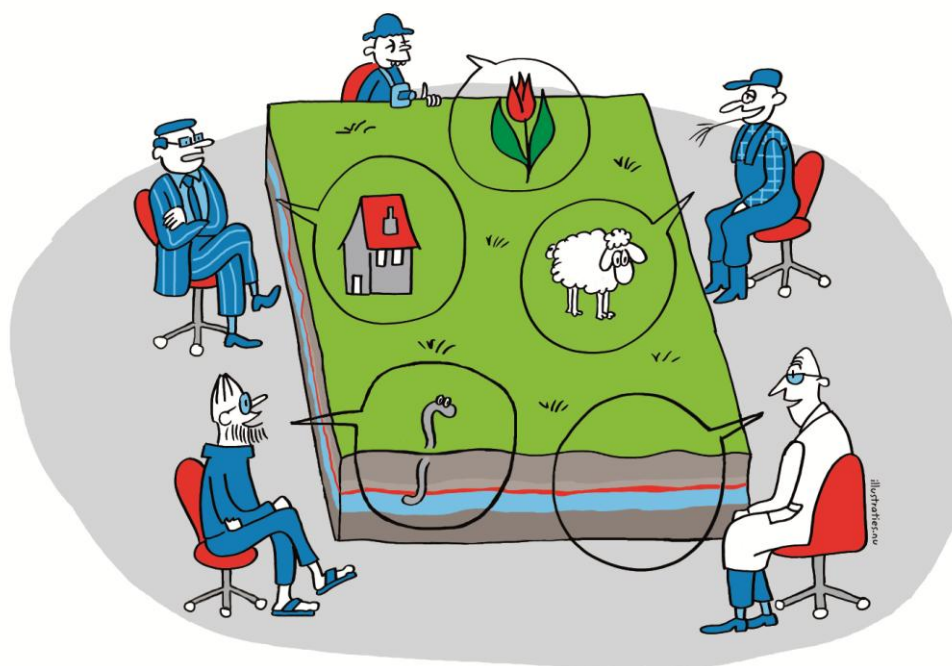

SMOELNBOEK

van de Nederlandstalige Community of Practice (CoP) Ecosysteemdiensten (ESD)

“Wie is wie?”

Versie d.d.: Maart 2013
Ook beschikbaar via: <http://skbodem.nl/project/43>
Zie ook: http://www.linkedin.com/groups?gid=4272045&trk=myg_ugrp_ovr
Kenmerk: SKB-DOO_S_13_54230

Wie (alfabetisch, achternaam)

Bakker.....	3
Breure.....	4
Brils.....	5
Deru.....	6
Van Dien.....	7
Dijcker.....	8
Fossen.....	9
Gulickx.....	10
Huijsmans.....	11
Jonkers.....	12
Koot.....	13
Van der Meulen.....	14
Moolenaar.....	15
Penning de Vries.....	16
Siebinga.....	17
Slootweg.....	18
Starink.....	19
Venekamp.....	21
De Vries.....	22
Van Wensem.....	24
Zanen.....	25

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Bakker Petra RWS Leefomgeving/Bodem+ http://www.rwsleefomgeving.nl/organisatie/bodemplus 06 – 463 72 874 petra.bakker@rws.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een hulpmiddel om met een brede blik te kijken naar wat een gebied van nature te bieden heeft, om zo op een meer duurzame manier de kwaliteit van een gebied te verbeteren. Zowel voor bewoners of 'gebruikers' van een gebied als voor het gebied zelf.</p> <p>Daarnaast is ESD voor mij ook een kans om duurzaamheid hoog op de agenda te houden, ook als het economisch minder gaat.</p>	
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking van het thema Ecosysteemdiensten in de Impuls Lokaal Bodembeheer (ILB) 	
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inspirerende praktijkvoorbeelden • Wensen t.a.v. de rol van overheden (rijk en decentraal) ten opzichte van 'gebiedsinitiatieven' • Kansen voor verdere uitrol van het concept ecosysteemdiensten 	
<p>Paar voorbeelden ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 	

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Breure Ton RIVM / Radboud Universiteit Nijmegen www.rivm.nl / http://www.ru.nl/environmentalscience/about_the_department/staff/a_m_breure/ 030-2743068 ton.breure@rivm.nl / ton.breure@science.ru.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een concept waarmee de waarde van natuurlijke systemen goed gecommuniceerd kan worden en daarmee het belang van biodiversiteit afweegbaar wordt tegen andere maatschappelijke belangen.</p> <p>Met behulp van het concept is ook de afhankelijkheid van de mensheid van zijn omgeving goed inzichtelijk te maken.</p> <p>De uitdaging is, om ecosystemendiensten zodanig te kwantificeren en waarderen, dat er een markt ontstaat, waarin de verschillende ecosystemendiensten tegen elkaar kunnen worden afgewogen en daarmee het optimale en duurzame gebruik van de verschillende ecosystemendiensten op verschillende ruimtelijke en tijdschalen kan worden gekozen.</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>15 jaar geleden begon mijn betrokkenheid bij de kwantificering van de "functionele biodiversiteit" in de bodem, die van belang was voor de veiligstelling van de "life support functions". De fascinatie voor de ecologische processen in het bodem- en watersysteem is gebleven en speelt door al mijn activiteiten heen. Een paar daarvan zijn de betrokkenheid bij het SNOWMAN netwerk, het voorzitterschap van het Dutch Soil Platform, de betrokkenheid bij de opstelling van de kennisagenda voor bodem en ondergrond en het onderzoek naar de kwantificering van ecosystemeprocessen en -diensten.</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> •
<p>Paar voorbeelden ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Breure, AM (2005) Het nut van biodiversiteit in de diepere ondergrond. Bodem 15, 152-154 • Breure, AM, De Deyn, GB, Dominati, E, Eglin, E, Hedlund, K, Van Orshoven J, Posthuma, L (2012) Ecosystem services: a useful concept for soil policy making! Current Opinion in Environmental Sustainability 2012, 4, 578-585 • Rutgers, M, Jagers op Akkerhuis, GAJM, Bloem, J, Schouten, AJ, Breure, AM, (2009) Prioritaire gebieden in de Kaderrichtlijn Bodem. Belang van bodembiodiversiteit en ecosystemendiensten. RIVM rapport 607370001 (64 pp) • Rutgers, M, Van Wijnen, HJ, Schouten, AJ, Mulder, C, Kuiten, AM, Brussaard, L, Breure, AM (2012) A method to assess ecosystem services developed from soil attributes with stakeholders and data of four arable farms. Science of the Total Environment 415, 39-48 • Schouten, AJ, Bloem, J, Breure, AM, Didden, WAM, Esbroek, M van, Ruiters, PC de, Rutgers, M, Siepel, H, Velvis, H (2001) Pilotproject Bodembioologische Indicator voor Life Support Functies van de bodem. RIVM rapport 607604001 (102pp) • Van Wijnen, HJ, Rutgers, M, Schouten, T, Mulder, C, De Zwart, D, Breure, AM (2012) How to calculate the spatial distribution of ecosystem services across the Netherlands. Science of the Total Environment 415, 49-55

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Brils</p> <p>Jos</p> <p>Deltares</p> <p>www.deltares.nl / www.es-partnership.org/esp / www.sednet.org</p> <p>06-22799183</p> <p>jos.brils@deltares.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een zeer inspirerend concept dat helpt om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Te achterhalen wat belanghebbenden (zouden moeten) waarderen in het hun omringende natuurlijke bodem-sediment-water systeem • Die waarden expliciet en duidelijk te maken aan mede belanghebbenden • Op basis daarvan met elkaar te onderhandelen (zaken doen) om te komen tot 'win-win' ESD combinaties
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>In 2006 voor het eerst in aanraking gekomen met, en gelijk gegrepen door het ESD concept in het – door mij gecoördineerde – EC KP6 project RISKBASE. Naar aanleiding daarvan strategisch onderzoek 'duurzaam gebruik ESD' geïnitieerd binnen Deltares. Hierin diverse praktijk-pilots ESD gedaan, o.a. bij WS de Dommel. Mede als spin-off hiervan gecontinueerd met door Duitse en NL overheid gefinancierde grensoverschrijdende ESD project in de Vecht nabij Coevorden (2011 -2013), waar we PES schema proberen te ontwikkelen rondom rivierherstel.</p> <p>In 2010 samen met SKB de NL CoP ESD geïnitieerd.</p> <p>Lid wetenschappelijk stuurgroep WFD CIS SPI "2nd Water Science meets Policy" event. Event getiteld "Implementation of the WFD: when ES come into play" (Brussel, september 2011). Lid van de stuurgroep van het door IWRM-net gefinancierde project ESAWADI "utilizing de ES approach for the WFD implementation".</p> <p>ESD sessies (mede)geïnitieerd en gehouden tijdens (Aqua)ConSoil (2008 en 2010), SedNet (2011) en Resilience (2011) conferenties. Institutioneel (Deltares) lidmaatschap ES Partnership. Diverse ESD uitingen (zie paar v.b. hieronder).</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inspiratie • Suggesties hoe ESD concept beter in praktijk toe te passen • Opportuniteiten voor ESD projecten en/of partners voor die projecten
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Visiedocument: "Op weg naar een ESD praktijkgemeenschap". Brils J & Moolenaar S. (2011). Zie: http://www.skbodem.nl/project/43 • Notitie: Delen van ervaringen met ESD. Brils J & van der Meulen S (2010). Zie: http://www.skbodem.nl/project/43 • ESD rollenspel: "Blue River Restoration". Ontwikkeld in, en samen met partners in EC KP7 project PSI-connect (www.psiconnect.eu) • Lezing: "Possible key-factors for successful application of ES in watershed management - lessons learned from New York applied in the Dutch / German river Vecht". Brils J & Appleton A (2011) lezing tijdens de bovengenoemde WFD CIS SPI event. • Boekhoofdstuk: "ES and River Basin Management". Brauman K, van der Meulen S & Brils J (in prep.). In: Risk Informed Management of European River Basins. Brils J et al. (eds) (in prep.) Springer.

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Deru Joachim Louis Bolk Instituut www.louisbolk.nl 0343-523860 j.deru@louisbolk.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Het benoemen van de diensten die het ecosysteem kan leveren, en deze ecosysteemdiensten meetbaar maken maakt het mogelijk om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specifiek en objectief het functioneren van het ecosysteem op een bepaalde schaal (landschap, bedrijf, perceel) te beoordelen of ecosystemen te vergelijken. • Managementmaatregelen te toetsen op effectiviteit in verbeteren van het functioneren van het ecosysteem. • Hiermee praktische handvaten geven aan boeren en terreinbeheerders voor een bodembeheer passend bij de gestelde doelen.
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Sinds 2010 als onderzoeker nauw betrokken bij onderzoek in de westelijke veenweiden (Noord Holland, Zuid Holland, Utrecht). Daarin onderzoeken we de effecten van maatregelen zoals gebruik van ruige mest en onderwaterdrainage op de bodemkwaliteit en daaraan gerelateerde levering van ecosysteemdiensten (productie, milieu, klimaat, biodiversiteit).</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwisseling • Netwerk • Inspiratie
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Deru, J.G.C., N.J.M. van Eekeren, H. Kloen, W. Dijkman, J. van den Akker, R.G.M. de Goede, T. Schouten, M. Rutgers, S. Smits, G.A.J.M. Jagers op Akkerhuis, W. Dimmers, H. Keidel, F. Lenssinck, J. Bloem. 2012. Bodemindicatoren voor duurzaam bodemgebruik in de veenweiden: Ecosysteemdiensten van Landbouw- en natuurpercelen in het veenweidegebied van Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht. Rapport 2012-005 LbD. Louis Bolk Instituut, Driebergen. 115 p. • Kloen, H., A. Visser, J. Bloem, N.J.M. van Eekeren, J.G.C. Deru. 2013. Is stapeling van diensten mogelijk in de veenweiden?: Grasproductie en natuur op gespannen voet met klimaat- en waterdiensten. Bodem. Februari 2013, p. 16-18.

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Van Dien Frank ECOFYT helofytenfilters www.ecofyt.nl 0499-550 328 F.v.Dien@ecofyt.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een mogelijk inspirerend concept dat helpt om te achterhalen wat andere leden doen in het hun omringende natuurlijke bodem- sediment- en vooral water-systeem.</p>	
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Geen ESD cv van mij, ik heb pas één bijeenkomst meegemaakt (2012). Mijn netwerk is heel internationaal en betreft onder andere veel wetenschappers op het gebied van natuurlijke waterzuivering. Dat is dus ook mijn vakgebied van de afgelopen 19 jaar: ontwerpen en bouwen van helofytenfilters.</p>	
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe contacten • Nieuwe inzichten • Nieuwe kansen/ uitdagingen 	
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ik heb nog geen presentaties gegeven op dit platform Community of Practice Ecosysteemdiensten (CoP-ESD) 	

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Dijcker Rob Witteveen+Bos www.witteveenbos.nl 0570-697377 / 06-27169859 r.dijcker@witteveenbos.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verbinden: ecologie en economie, beschermen en benutten, ontwerp en planproces. • Samenwerken: ESD benadering stimuleert (dwingt) vakgebieden (bodem, water, RO) samen te werken. Met nieuwe coalities tot gevolg. • Inspiratie: voor het creëren van een duurzame leefomgeving.
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Als adviseur en groepsleider van de groep bodemsysteemanalyse bij Witteveen+Bos was ik betrokken bij diverse ESD-projecten variërend van ontwerp en uitvoering van maatregelen (eco-engineering) tot ontwikkeling van instrumenten voor overheden en industrie om concreet invulling te geven aan ESD, biodiversiteit en duurzaam bodemgebruik, onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwerp van natuurlijke beheerconcepten voor stortplaatsen: o.a. Natural Capping Volgermeerpolder en Natural Catch Rhoonse Grienden. • TEEBstad (The Economics of Ecosystems and Biodiversity). In samenwerking met een CoP met 10 gemeenten is een instrument ontwikkeld voor het berekenen van ecosysteembaten van blauwe en groene maatregelen (www.degroenestad.nl). • Voor MVO Netwerk Beton werk ik aan de ontwikkeling van een instrument voor het sturen op biodiversiteit en ecosysteemdiensten in de betonketen. • Samen met multinationals verenigd in het platform Biodiversity Future Industry werk ik aan de ontwikkeling van een roadmap naar Biodiversiteits Positieve Industrie (beyond No Nett Loss). • Geven van diverse presentaties en workshops over ESD (Bodembreed, SKB Jaarcongres, Aquaconsoil, Nationaal Sustainability Congres).
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inspiratie • Kennis en ervaring • Nieuwe relaties/ verbindingen
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirchholtes, U. Abma, R., Ruijgrok, E.C.M., Dijcker, R., (2012). TEEB in de Stad handleiding bij het rekeninstrument voor de baten van natuur, water en ondergrond maatregelen, Witteveen+Bos in opdracht van gemeente Apeldoorn, ministerie van EL&I en I&M. • Kirchholtes, U., Dijcker, R., (2012) Sturen op ondergrondbaten in het planproces voor de Almelose binnenstad, Witteveen+Bos, in opdracht van provincie Overijssel. • Batenspel van de Ondergrond. Een tritetspel om spelenderwijs kennis te laten maken met ecosysteembaten, SKB jaarcongres, 2012. • SKB-project DPL-Ondergrond, ontwikkeling van een ondergrond module voor het bepalen van duurzaamheidsprofiel van een bestaande wijk of stedenbouwkundig ontwerp. In samenwerking met IVAM en in opdracht van Stadsgewest Haaglanden. • SKB-project 'Groene kracht in de Stad', 2008. Een inventarisatie van ESD in de dagelijkse praktijk bij gemeenten (Tilburg, Nijmegen, Rotterdam, Groningen), in samenwerking met Bioclear.

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Fossen Coert Royal HaskoningDHV www.royalhaskoningdhv.com +31 6 15 093 095 coert.fossen@rhdhv.com</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een concept waarmee we bodem kunnen koppelen aan (de oplossing van) maatschappelijke vraagstukken, stakeholders identificeren, sectorale muurtjes overstijgen, denken in kansen en tot duurzame ontwikkelingen kunnen komen</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>In het buitenland (Zambia) heb ik gewerkt vanuit de idee dat gebruik maken van de van nature aanwezige potenties tot slimme oplossingen leidt. Dat was voordat het concept ESD (breed) bekend was. Door een slimme combinatie van natural flooding en hoogteligging was de natte rijstteelt (cash crop) mogelijk onder natuurlijke omstandigheden. Voor de upland crops ging de aandacht uit naar minimum tillage, intercropping, mulching, organic matter conservation, opwerken van crop residues tot fodder.</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ik zoek praktische vertalingen van het concept op lokaal niveau. • Voorbeelden, maar vooral het over het voetlicht brengen van het gedachtegoed bij beslissers, wegnemen van hindernissen, creëren van een wenkend perspectief, e.d.
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eindrapport project Boustienen, bodem en ondergrond in het Friese omgevingsbeleid, 7 september 2012, (DHV b.v. i.s.m. Royal Haskoning en buro Vijn) in opdracht van provincie Fryslân

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Gulickx</p> <p>Voornaam Monique</p> <p>Organisatie Wageningen Universiteit</p> <p>Website(s) http://www.wageningenur.nl/en/Persons/ing.-MMC-Monique-Gulickx-MSc.htm</p> <p>Telefoon 0317-482947 / 06-36277257</p> <p>E-mail monique.gulickx@wur.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een concept die het mogelijk maakt om diverse disciplines, instellingen en de samenleving bij elkaar te brengen. Zowel biofysische als sociale factoren spelen een belangrijke rol, en door deze te koppelen kunnen we duurzame ontwikkeling van het landschap realiseren.</p> <p>Omdat het concept zoveel omvattend is, een holistisch denkbeeld, is het ook een enorme uitdaging om de theorie te vertalen naar de praktijk.</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Eind 2008 ben ik begonnen aan mijn promotieonderzoek om landschapsverandering beter te begrijpen door methoden te ontwikkelen die ook de kennis en ervaring van de praktijk implementeren.</p> <p>In 2010 werd mij duidelijk dat de provisie van ecosysteemdiensten een belangrijke rol spelen in landschapsverandering. Daarnaast heeft het concept van ecosysteemdiensten potentieel om wetenschap, praktijk en maatschappij te integreren.</p> <p>Sinds 2009 lid van ialeUK (International Association for Landscape Ecology, Chapter UK); van 2010 - 2012: Bestuursfunctie (Post-graduate coördinator)</p> <p>Sinds 2010 lid van Werkgemeenschap Landschapsonderzoek (WLO)</p> <p>Sinds 2011 ben ik lid van Ecosystem Services Partnership (ESP)</p> <p>Tijdens de ESP Conferentie in Wageningen in 2011 kwam ik in contact met Simon Moolenaar en in 2012 ook met CoP-ESD. Gezien een van mijn doelstelling is om wetenschappelijke kennis van ecosysteemdiensten beter te koppelen met de praktijk heb ik mij aangesloten bij CoP-ESD.</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis delen om van elkaar te leren • Ideeën uitwisselen en brainstormen voor verdere ontwikkeling • Verbinden van wetenschap en praktijk • Vertalen van wetenschap naar praktische methoden en oplossingen
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proefschrift: Advance methods to map and analyse landscape services to achieve sustainable development of our environment (in prep) • Presentatie ialeUK Conference, Edinburgh, 2012: Scenarios for the spatial distribution of landscape services in a rural landscape: implications for local spatial planning • Workshop 'Toekomst van de Peel', 2012: Scenario ontwikkeling en evaluatie huidige strategieën • Presentatie 4th ESP Conference, Wageningen, 2011: Mapping landscape services: Integrating governmental and scientific methodologies • Presentatie IALE World Conference, Beijing, 2011: Landscape function research applied in environmental planning and policy making

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Huijsmans Karen Grontmij www.grontmij.nl 06-13 43 55 55 karen.huijsmans@grontmij.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een concept dat ons bewust maakt van het natuurlijk kapitaal dat overal aanwezig is. Door ecosysteemdiensten te benutten, maar niet uit te putten kan onze samenleving verder worden verduurzaamd en worden robuuste oplossingen gevonden voor problemen die ontstaan door o.a. klimaatverandering, energie- en voedselcrisis. De ecosysteemdienstbenadering leidt tot integrale oplossingen en verbindt ecologie en economie.</p>	
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ILB-adviseur op het gebied van ecosysteemdiensten, (2012-2013). • Specialist ecosysteemdiensten in: Integrated Impact Assessment waarin de ecosysteemdiensten-benadering wordt gebruikt om een integrale afweging te maken, in opdracht van Shell International (2011-2012). • Projectleider en senior adviseur in het pilot project: beter benutten ecosysteemdiensten in stedelijke omgeving van Leiden, in opdracht van Ministerie van I&M (voorheen VROM) (2009-2011). • Projectleider en senior adviseur in het project: ontwikkelen van een beoordelingsinstrument gebaseerd op ecosysteemdiensten ten behoeve van toelaatbaarheid van nieuwe vormen van afdekken in landelijk gebied, in opdracht van Ministerie van I&M (voorheen VROM) (2009-2011). • Deelnemer aan Community of Practice (CoP) Ecosysteemdiensten, SKB • Deelnemer SKB Netwerk Adviserend Bedrijfsleven (SKB-NAB) werkgroep ecosysteemdiensten 	
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Netwerk op gebied van ecosysteemdiensten onderhouden en uitbreiden • Ervaringen en lessons learned delen • Kennis en ontwikkelingen delen 	
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Publicatie in VVM-tijdschrift Milieu: Bouwplan koppelen aan natuurlijk kapitaal, een nieuw instrument, gebaseerd op ecosysteemdiensten, maakt het mogelijk om bodemafdekkingen vroeg in het planproces te beoordelen • Publicatie in tijdschrift Bodem: Bodemafdekking in landelijk gebied, een beslissingsondersteunend model gebaseerd op ecosysteemdiensten 	

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Jonkers Walter Provincie Zeeland www.zeeuwsbodemvenster.nl 0118-631708 w.jonkers@zeeland.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een krachtig communicatiemiddel om duurzaam gebruik van ons natuurlijk kapitaal onder de aandacht te brengen bij publieke en private partijen. Het is een concept dat verbindend kan werken en inzichtelijk maakt dat rekening houden met natuurlijk kapitaal (meer)waarde heeft</p>	
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Als Fysisch Geograaf weet je dat bodem/ondergrond een vanzelfsprekende rol vervult bij gebiedsontwikkelingen en het beheer van gebieden. Voor veel mensen is dat echter helemaal niet zo vanzelfsprekend. In 2009 ben ik bij een C2C project op gebied van bodem vanuit het RIVM betrokken geraakt bij het meer denken in waarde van het bodemsysteem. In eerste instantie stond ik wat huiverig ten opzichte van de term ecosysteemdiensten omdat het voor mijn gevoel te veel de nadruk legt op het ecosysteem wat bij veel mensen weer een te veel geitenwollensokken associatie oproept. Bij het SKB-Doenderzoek in Zeeland heb ik geleerd dat dit een volkomen onterechte angst is. Het concept slaat aan en wordt herkend. Zowel bij hele praktische mensen als bij beleidsmatige mensen. In het kader van ILB2 zijn we er in Zeeland dan ook voluit op losgegaan met gemeenten, waterschap en private partijen.</p>	
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inspiratie (hoewel ik tot nu toe weinig gelegenheid heb gehad echt deel te nemen) • Bijhouden ontwikkelingen 	
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen* van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prezi Duurzaam Doenderzoek in de Zeeuwse Delta • Triple-O benadering • www.degroenestad.nl 	

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Koot</p> <p>Voornaam Corinne</p> <p>Organisatie Witteveen+Bos</p> <p>Website(s) www.witteveenbos.nl</p> <p>Telefoon 0570 69 7113</p> <p>E-mail c.koot@witteveenbos.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een hulpmiddel om het belang van een gezond ecosysteem, de bodem en de ondergrond in beeld te brengen én te waarderen. Ik zie met name in dit laatste aspect, het waarderen van ecosysteemdiensten, een toegevoegde waarde, omdat zo draagkracht ontstaat voor het beter benutten, beschermen en herstellen van ecosysteemdiensten. Verder is de ecosysteemdiensten benadering ook een communicatief hulpmiddel om voor verschillende betrokkenen begrijpelijk te maken hoe ecosysteemdiensten bijdragen aan een mooi en duurzaam gebied.</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Ik ben bezig met het project 'Sturen op biodiversiteit en ecosysteemdiensten in de betonketen' in opdracht van MVO Netwerk Beton. Voor deze opdracht ontwikkelen wij een raamwerk, dat helpt bij het formuleren van strategieën, ambities, doelstellingen en handelingsperspectieven in relatie tot biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Onderdeel van de opdracht is een impactanalyse van de betonketen op biodiversiteit en ecosysteemdiensten. Ik heb bij deze opdracht met name het deel 'ecosysteemdiensten' betrokken.</p> <p>Ik ben betrokken geweest bij het SKB-project 'MER integreert ecosysteemdiensten (MERITE)'. In samenwerking met Deltares en de MER commissie is de integratie van het concept ecosysteemdiensten in milieu effect rapportages verkend.</p> <p>Deelnemer werkgroep ESD-SKB-NAB (netwerk adviserend bedrijfsleven).</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • praktijkvoorbeelden • netwerk • ideeën om ESD toe te passen in het werkveld
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geoweek. Het verzorgen van lessen voor scholieren over het belang van de bodem en de ondergrond en de integrale aanpak van gebiedsontwikkeling, 2011-2013. • Excursie Wageningen Universiteit. Een les over ESD en het uitwerken van de case 'De Brabantse Wal', 2012.

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Van der Meulen</p> <p>Voornaam Suzanne</p> <p>Organisatie Deltares</p> <p>Website(s) www.kennisonline.deltares.nl (doorzoek producten) / www.aquaconsoil.org</p> <p>Telefoon 088-3357730 / 06-20890199</p> <p>E-mail Suzanne.vandermeulen@deltares.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het verbinden van Ecologie en Economie • Begrijpen op welke manier de maatschappij en de economie baat (kunnen) hebben van natuurlijke structuren en processen. <p>Dit inzicht kan ons helpen om <i>slimmer</i> gebruik te maken van het natuurlijk kapitaal, <i>uit te leggen</i> waarom bepaalde maatregelen worden genomen en om inzichtelijk te maken wat de <i>impact</i> van veranderingen in het <i>natuurlijke systeem</i> is op de <i>mens</i>.</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>In diverse pilotprojecten heb ik samen met Nederlandse en internationale collega's de meerwaarde van de ES-benadering voor waterbeheerders en gemeentes verkend en bijgedragen aan de praktische toepassing van het concept.</p> <p>Hierbij hebben we bijvoorbeeld voor een waterschap in beeld gebracht wat het effect van beekherstel is op ecosysteemdiensten en welke ontwikkelingskansen een gebied 'van nature' biedt.</p> <p>Om op basis van lokale kennis aan informatie te komen over ecosysteemdiensten in een gebied, heb ik uiteenlopende mensen geïnterviewd over ecosysteemdiensten. Dit bleek in projecten die we hebben uitgevoerd in Noord-Brabant en op de grens met Duitsland een efficiënte methode om informatie te verzamelen over het sociaal-ecologische systeem.</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inspiratie • Vragen uit de praktijk, nieuwe case studies • Kennis • Nieuwe samenwerkingsverbanden
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<p><u>Rapport case study</u>: Meulen E.S. van der, Hoog J de, Brils J. 2011. De potentie van ecosysteemdiensten als verbindende taal in regionale gebiedsontwikkeling. Deltares rapport 1202272-003, Deltares, Utrecht.</p> <p><u>Rapport case study</u>: Van der Meulen, S, Neubauer, L., Brils, B., Borowski-Maaser, I., 2012. Towards practical implementation of the ecosystem services (ES) concept in transboundary water management. Deltares report 1204644-000-BGS-0004</p> <p><u>Rapport project</u> (Triple-O): Van der Meulen, Rutgers, Oude Boerrigter, Westerhof, 2010. Ecosysteemdiensten in de praktijk van duurzaam bodembeheer</p> <p><u>Cursus</u> Ecosysteemdiensten voor UNESCO-IHE</p> <p><u>Hoofdstuk</u> in boek: Van der Meulen, Maring, Smit. Ecosystem services; the next step in soil and subsurface management. Chapter in the handbook "Methods and Technologies for Mapping of Soil Properties, Function and Threat Risks", Springer (in prep).</p>

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Moolenaar Simon SKB/SNOWMAN & Royal HaskoningDHV www.skbodem.nl / www.snowmannetwork.com / www.leadersfornature.nl / www.royalhaskoningdhv.com / www.es-partnership.org / www.soilpedia.nl 06-15093309 simon.moolenaar@skbodem.nl / simon.moolenaar@rhdhv.com</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een intrigerend concept dat de verbinding legt tussen natuurwetenschappen (het natuurlijke systeem) en sociale wetenschappen (het maatschappelijke systeem).</p> <p>Als we ecosysteefuncties verstandig benutten, kunnen we tot een duurzamere omgang met en inrichting van onze omgeving komen.</p> <p>Ecosysteemdiensten staan voor mij dus aan de basis van duurzaamheid en helpen om daar op een integrale manier mee bezig te zijn.</p> <p>Theoretisch en conceptueel kun je hier je ei zeker in kwijt, maar de praktische toepassing in besluitvorming, beleid, bestuur en bedrijven is zeker zo interessant.</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Na ca. 10 jaar met ESD bezig geweest te zijn in de adviespraktijk van biologische bodemsanering, nutriënten management en functionele agrobiodiversiteit ben ik in 2008 “formeel” met ESD aan de slag gegaan als programmamanager ESD bij SKB. Binnen SKB en ook SNOWMAN initieer, coördineer en begeleid ik momenteel vele ESD-projecten. In 2011 zijn we vanuit SKB gestart met het organiseren van de CoP-ESD. Via SKB ben ik lid van het Ecosystem Services Partnership (ESP) en samen met Leon Braat en Hans Keune in de co-lead van het Regional ESP Chapter “Europe”.</p> <p>Ook binnen Royal HaskoningDHV ben ik actief op het gebied van ESD, vooral in het kernteam van Leaders for Nature (LfN). LfN richt zich met name op biodiversiteit en ecosysteemdiensten in relatie tot bedrijven. Momenteel doe ik mee aan een LfN-project samen met Platform BEE en een aantal multinationals. Ik sta ingeschreven in de ecosystem services experts directory van het World Resources Institute (WRI).</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en partners: elkaar ontmoeten • Inspiratie en nieuwe kennis en inzichten (innovatie) • Afstemming van (beleids- en onderzoeks-) agenda’s en van acties • Uitwisseling tussen projecten, best practices, lessons learned • Bijdrage van ESD aan maatschappelijke opgaven concretiseren • Samen verder komen door te leren, te doen en te reflecteren
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatie bijeenkomsten Nederlandstalige Community of Practice Ecosysteemdiensten. (2011-2013) http://www.skbodem.nl/project/43 • Visiedocument: “Op weg naar een ESD praktijkgemeenschap.” Brils J. & Moolenaar S. (2011). Via: http://www.skbodem.nl/project/43 • Presentatie 4th ESP Conference 2011: “Making the best of the science-policy-interface potential of ecosystem services: building a Community of Practice regarding application of ESS concepts in Belgium and the Netherlands.” Moolenaar S. & Keune H. (2011) • Artikel BODEM (in prep): Investeren in de bodem. “De kringloopaanpak als voorbeeld van wederkerigheid tussen bedrijf en natuur.” Stuiver M., Verhoeven F., Sonneveld M., Gerritsen A., Moolenaar S. (2013)

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Penning de Vries</p> <p>Loes Royal HaskoningDHV www.royalhaskoningdhv.com 06- 1509 3233 Loes.penning.de.vries@rhdhv.com</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een manier om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slimme lokale oplossingen en combinaties (lage footprint en duurzamer) te bedenken; • Te begrijpen wat onze omgeving (de natuur) ons kan bieden en balans te vinden tussen het maximaal benutten en wat de natuur kan bieden; • Vorm te geven aan duurzame inrichting.
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Binnen RHDHV ben ik betrokken bij het Leaders for Nature programma. In mijn projecten komen ecosysteemdiensten onder verschillende noemers aan bod. Een voorbeeld hiervan; het opstellen van een provinciaal beleidskader voor de omgang met aardkundige monumenten in relatie tot ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast ben ik tussen 2009 en 2012 betrokken geweest bij SKB als projectbegeleider van projecten binnen de themalijn 'ecosysteemdiensten'.</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suggesties om ESD beter te kunnen vormgeven in projecten • Inspiratie
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Siebinga Reinder Tauw bv www.tauw.nl 010-2886142 / 06-30305291 Reinder.siebinga@tauw.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>		<ul style="list-style-type: none"> Eindelijk krijgt de waarde van onze 'natuurlijke' omgeving de aandacht die het verdient. ESD zet de 'natuurlijke' omgeving centraal, en geeft ons de mogelijkheid om de processen en krachten van de natuur op een betere en meer duurzame wijze te benutten.
<p>Mijn mini ESD CV</p>		<ul style="list-style-type: none"> Deelname aan het onderzoeksproject 'Duurzame energielandschappen en ecosysteemdiensten Schouwen-Duiveland', o.a. i.s.m. Alterra. Advisering gemeenten en bedrijven m.b.t. benutten van ecosysteemdiensten op braakliggende terreinen.
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>		<ul style="list-style-type: none"> Praktische en succesvolle voorbeelden van toepassingen van ESD, met name ook ten aanzien van de rol van ESD in afwegingsprocessen. Inspirerende contacten.
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen* van mij (max. 5 s.v.p.)</p>		

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Slootweg Roel SevS advies voor natuur en leefomgeving www.sevs.nl 071-5283150 sevs@sevs.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>De vertaling van biodiversiteit naar belanghebbenden</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Sinds 1993 gebruik ik ecosysteemdiensten om:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de bio-fysieke en sociale gevolgen van beleidsvoornemens of grootschalige projecten op een integrale manier in beeld te brengen en hierbij de relevante belanghebbenden te identificeren; 2. de ontwikkelingspotenties van een gebied op participatieve wijze in beeld te brengen.
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • delen van ervaringen en op de hoogte blijven van ontwikkelingen • gelijkgestemden leren kennen • Liefst: op gang brengen van op ESD gebaseerde initiatieven in Nederland of daarbuiten
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hoofdauteur van de Richtlijnen voor biodiversiteit in milieueffectrapportage van de UN Conventie inzake biodiversiteit (CBD), geheel gebaseerd op ecosysteembenadering en ecosysteemdiensten. Hieruit voortvloeiend: Slootweg, R., Rajvanshi, A., Mathur, V.B. & Kolhoff, A. (2010). Biodiversity in Environmental Assessment: Enhancing Ecosystem Services for Human Well-Being. Cambridge University Press, U.K. (9 chapters, 487 pages). • Participatieve waardering van ecosysteemdiensten van het IJsselmeer (VBIJ) • Co-auteur TEEB D2 rapport, hoofdstuk 6: ecosysteem diensten in ruimtelijke ordening. • Aral Sea wetland restoration project (Wereld Bank): participatieve planvorming voor herstel van wetland diensten. • Co-auteur van de OECD-DAC notitie over ecosysteemdiensten en plan-m.e.r.

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Starink Julian Ministerie van Infrastructuur en Milieu http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienm 0652740196 julian.starink@minienm.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Een manier om synergiën te ontdekken tussen bodem, water, groen, tussen economie en ecologie, etc. • Een manier om een balans tussen beschermen en benutten mogelijk te maken • Een manier om concreet bij te dragen aan duurzaamheid in inrichting en beheer van gebieden
<p>Mijn mini ESD CV</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsmedewerker bij de Directie Duurzaamheid van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu • Projectleider voor ontwikkeling van de Triple-O aanpak, een methode om (via de stappen Ontdekken, Overeenkomen en Ontwikkelen) de kwaliteiten van een gebied en de ruimtelijke inrichting op elkaar af te stemmen.
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Netwerk: de ecosysteemdienstenbenadering is bij uitstek een netwerkaanpak die haar kracht haalt uit een diversiteit van werkvelden die ze verbindt. • Verbinden van beleid, wetenschap en praktijkervaringen. • Inspiratie: de COP is een kans om inspiratie op te doen en uit te wisselen, bijvoorbeeld van geslaagde pilots en gebiedsprocessen.
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • De Triple-O aanpak: Ecosysteemdiensten in de praktijk van duurzaam bodembeheer en gebiedsontwikkeling. (Starink, Keuning, Nuiver (eds.)) Den Haag, 2012. • Een systeembenadering voor gebiedskwaliteit (Starink, J. en Nuiver, J.J.H.). Tijdschrift Bodem, 21e jaargang, nr. 6, december 2011. • Presentaties voor allerlei organisaties met een betrokkenheid bij / verantwoordelijkheid voor de leefomgeving.

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Tuinstra</p> <p>Voornaam Jaap</p> <p>Organisatie Technische commissie bodem (TCB)</p> <p>Website(s) www.tcbodem.nl</p> <p>Telefoon 06-52740042 of 06-27276553</p> <p>E-mail tuinstra@tcbodem.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een manier waarmee de betekenis van het natuurlijke systeem goed is uit te leggen en waarmee, idealiter, een goed evenwicht tussen beschermen en benutten van natuurlijke hulpbronnen is te realiseren. Bijvoorbeeld bij beslissingen over ruimtelijke inrichting van een gebied, bij beslissingen over de aanpak van een verontreinigde bodem, bij het formuleren van beleid ter bescherming van bodem en grondwater. Het brengt ook de natuurlijke functies in beeld, die snel vergeten worden omdat ze onzichtbaar zijn (de 'ondersteunende diensten').</p>
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Als adviseur bij IWACO/Royalhaskoning maakte ik kennis met het ESD concept in relatie tot bodemverontreiniging. In de Triade benadering, een methode voor het vaststellen van locatiespecifieke ecologische risico's, gaat het om beschermen van ESD. Ik was bijvoorbeeld als penvoerder betrokken bij een groot project in de Krimpenerwaard (bodemverontreinigingen door slotdempingen), waarin de Triade benadering werd gehanteerd.</p> <p>Het ESD concept kreeg voor mij bredere betekenis tijdens mijn werk voor de Technische commissie bodem. Sinds 2007 ben ik werkzaam als adviseur bij deze commissie. De commissie heeft verschillende adviezen uitgebracht waarin ESD centraal staan, waaronder adviezen over afdekken van de bodem, het advies Beter besluiten met ecosysteemdiensten, advies Grondwater, advies Bodemverdichting en advies Klimaat en het bodem- en watersysteem bij gebiedsontwikkeling. De adviezen zijn te downloaden via www.tcbodem.nl.</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inspiratie, voorbeelden • Ruimte voor discussie • Concreet maken van theoretische concepten • Voeling met de praktijk
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tuinstra J. en J. van Wensem (2013). Ecosystem services for groundwater protection and management. Paper for AquaConsoil, Barcelona 2013. • Mede-organiseren bijeenkomst "Drieluik praktijk, wetenschap en beleid" CoP ecosysteemdiensten 24 september 2012. • Basiscursus bodemecologie: verstandig beheer en saneren; daarin het onderdeel 'maatschappelijke betekenis van het bodemecosysteem'. Cursus van o.a. Bodembreedacademie en Platform bodemleven, 7 maal gegeven in periode 2008-2010 • Diverse TCB adviezen (zie eerder)

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Venekamp Arnout Provincie Drenthe www.provincie.drenthe.nl 0592-365228 a.venekamp@drenthe.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een instrument, een middel om verduurzaming van de samenleving verder vorm te kunnen geven. Dit, op een manier waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van wat de natuur te bieden heeft of kan hebben. Deze benadering zorgt er mijns inziens voor dat met minder financiële investeringen grotere baten kunnen worden behaald. Wel is het noodzakelijk te investeren met een visie op de lange termijn.</p> <p>Daarnaast is het ESD voor mij een manier om de oorspronkelijkheid van bepaalde gebieden en/of kwaliteiten in Nederland te behouden, te bewaren en waar mogelijk zelfs terug te brengen.</p>	
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam boer blijven in Drenthe Kringloopaanpak binnen melkveehouderijsector. Diverse langjarige projecten met melkveehouders sinds 2001. Meer dan 200 melkveehouders in Drenthe hebben actief deelgenomen. • Referenties BodemBiologische kwaliteit (RBB-systematiek) Vanaf 2006 zijn we in Drenthe bezig met het testen in de praktijk van dit concept. Samen met eerst natuurbeheerders, veehouders en akkerbouwers en later met alleen de akkerbouwers. Bewustwording en durven te veranderen binnen de dagelijkse praktijk staan centraal. Vooral de rol van de bodem en de diensten die de bodem kan leveren binnen de onderneming staan centraal. • Klimaatbestendige Veenkoloniën (SKB-project) Bewustwordingstraject voor Drentse en Groningse boeren die kennis willen opdoen over Ecosysteemdiensten. Groepsbijeenkomsten met boeren waarbij thema's worden behandeld die zij zelf belangrijk vinden. • Credits for Carbon Care Onderzoek, gedeeltelijk ook in praktijk, om na te gaan hoe de bodemdienst opslaan van koolstof in de bodem betaalt /vermarkt kan worden. • Impuls Lokaal Bodembeheer (SKB-traject) In Drenthe zijn we met partners bezig om bewustwording te creëren rondom ESD-denken. 	
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • netwerk en nieuwe contacten • praktijkvoorbeelden • kennis halen en kennis brengen • leren hoe ESD op een eenvoudige manier in de praktijk kan landen 	
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<p>In Drenthe zijn we op dit moment bezig met het schrijven van een visie op duurzame landbouw in Drenthe. Ecosystemen en ecosysteemdiensten komen daarin zeker prominent aan bod.</p> <p>Later in 2013 zal gestart worden met een visie op duurzame natuur in relatie tot bodem en ecosysteemdiensten.</p>	

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>De Vries</p> <p>Wim</p> <p>Alterra, Wageningen Universiteit en Research Centrum http://www.wageningenur.nl/en/Persons.htm?dbid=632&typeofpage=400320 http://scholar.google.com/citations?user=dCsUcAUAAAAJ&hl=en 0317-486514 wim.devries@wur.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een concept waarmee</p> <ul style="list-style-type: none"> • een verbinding wordt gemaakt tussen natuurwetenschappen (het natuurlijke systeem) en sociale wetenschappen (het maatschappelijke systeem), waaronder economie, maar ook sociologie. • we de waarde van deze diensten hopelijk meer gaan wegen in de beleidsvoering. Een economische waardering van ecosysteemdiensten maakt het mogelijk om ze af te wegen ten opzichte van andere producten en diensten. • we ook moeten oppassen om niet in de valkuil te stappen dat we alles in geld willen uitdrukken. Belangrijk is om ook de niet in geld uit te drukken ecosysteemdiensten mee te wegen.
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Feitelijk heb ik me vanaf het begin van mijn onderzoek bezig gehouden met effecten van menselijk handelen op terrestrische ecosystemen en dat vooral in het kader van effecten die via de bodem verlopen. Momenteel richt mijn onderzoek zich op de effecten van menselijk handelen (management) op</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koolstofvastlegging in terrestrische ecosystemen (regulerende dienst) • Schoon water, bodem en lucht, ivm effecten op natuur en gezondheid (regulerende diensten) • Behoud van natuur en landschap/biodiversiteit (culturele dienst) • Bodemvruchtbaarheid (ondersteunende dienst) <p>Dit betreft voor namelijk onderzoek naar effecten op regionale, nationale en Europese schaal, o.a. middels meerdere integrale effect modellen op verschillende schalen. In die zin is het concept ecosysteem diensten, met name sinds ca. 2008 op mijn netvlies gekomen. Momenteel ben ik betrokken bij twee Europese studies hierover. De eerste studie (project Eclairé met 36 partners) gaat over de effecten van luchtkwaliteit (met name stikstoftoevoer en ozon blootstelling) en klimaatverandering op ecosysteemdiensten, met name gericht op de productie van hout en de bijbehorende vastlegging van koolstof, de levering van schoon water en de levering van een diversiteit aan planten in de ondergroei. De tweede studie (project Fundiv met 32 partners) richt zich op de effecten van de diversiteit aan boomsoorten op bosecosysteemdiensten</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van visies hoe (bodem) ecosysteemdiensten mee moeten worden genomen als basis voor (i) ruimtelijke planvorming en gebiedsontwikkeling en (ii) beheersmaatregelen in landbouw en natuur in relatie tot zowel het maatschappelijke (geldelijke) als het intrinsieke belang ervan. • Methodieken voor bovengenoemde aspecten, maar ook samenwerkingsverbanden die leiden tot gezamenlijke projectacquisitie.

<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<p>Mijn betrokkenheid bij ecosystemendiensten in termen aan publicaties zijn voornamelijk gerelateerd aan publicaties in boeken, rapporten en congresbijdragen over de rol van stikstofgebruik in landbouw en stikstof depositie op bossen op ecosystemendiensten zoals koolstofvastlegging, biodiversiteit en milieueffecten (gerelateerd aan de filterfunctie van de bodem). Een selectie hieruit in volgorde van tijd (2009-2013) is hieronder gegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Vries, W., M. Posch, G. J. Reinds and J. P. Hettelingh, 2009. Quantifying relationships between N deposition and impacts on forest ecosystem services. In: J.P. Hettelingh, M. Posch and J. Slootweg (Eds.): Progress in the modelling of critical thresholds, impacts to plant species diversity and ecosystem services in Europe. Bilthoven, the Netherlands, Coordination Centre for Effects, Status Report 2009: 43-53. • De Vries, W. and M. Posch, 2010. Modelling impacts of changes in nitrogen deposition and climate on ecosystem services in the period 1900-2050. Proceedings of the 5th International Nitrogen Conference, December 3-7, 2010, New Delhi, India: 92. • De Vries, 2011. "Nitrogen and Ecosystem Services" Inaugurele rede in September 2011 • De Boer, H.C. , M.A. Dolman, A.L. Gerritsen, J. Kros, M.P.W. Sonneveld, M. Stuiver, C.J.A.M. Termeer, Th.V. Vellinga, W. de Vries, J. Bouma, 2012. Effecten van kringlooplandbouw op ecosystemendiensten en milieukwaliteit - Een integrale analyse op People, Planet & Profit, effecten op gebiedsniveau, en potentie voor zelfsturing, met de Noardlike Fryske Wâlden als inspirerend voorbeeld. Wageningen Livestock Research Report, 61 pp. • De Vries, W., C. Goodale, J. W. Erisman, 2013. Impacts of nitrogen deposition on ecosystem services in interaction with other nutrients, air pollutants and climate change. In: Sutton, M.A., Mason, K.E., Sheppard, L.J., Sverdrup, H., Haeuber, R., Hicks W.K. (eds.) Critical loads, nitrogen deposition and biodiversity. Chapter 41, Springer: pp.
---	---

<p>Ik ben</p> <p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Van Wensem Joke Technische commissie bodem www.tcbodem.nl 06 52740034 vanwensem@tcbodem.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een concept dat helpt bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het zichtbaar maken van natuurlijk kapitaal (w.o. biodiversiteit); • Het identificeren van belanghebbenden; • Het integreren van beleid, beheer en onderzoek; • Het vinden van een antwoord op de beruchte 'so what?' vraag bij aangetoonde effecten van milieustressoren; • Het integreren van natuurlijk kapitaal (w.o. biodiversiteit) in economisch verkeer en besluitvorming.
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>In 2003 bereidde ik een TCB-advies uit over duurzamer bodemgebruik op ecologische grondslag. In dit advies stonden ecosysteemdiensten van de bodem centraal; hoewel we die term toen nog niet gebruikten. Na het uitkomen van de Millenium Ecosystem Assessment ben ik mogelijkheden van het ecosysteemdienstenconcept voor het milieubeleid in de volle breedte gaan zien. Het concept kan gebruikt worden bij besluitvorming (waarbij sprake is van gevolgen voor natuurlijk kapitaal). Daarvoor is het nodig om resultaten van bijvoorbeeld risicobeoordelingen en milieueffectrapportages uit te drukken in termen van ecosysteemdiensten.</p> <p>Ik houdt lezingen en publiceer over de (mogelijke) toepassing van het ecosysteemdienstenconcept in milieubeleid.</p> <p>Ik ben voorzitter van de Ecosystem Services Advisory Group van de Society of Environmental Toxicology and Chemistry. In 2012 organiseerde deze groep een SETAC Europe Special Science Symposium 'Ecosystem Services; from practice to policy (http://sesss05.setac.eu/?contentid=471).</p>
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verbinding van wetenschap en praktijk.
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Duurzamer bodemgebruik op ecologische grondslag, 2003. Technische commissie bodem, Den Haag, A033. • Van Wensem J & JH Faber, 2007. Ecosysteembenadering als innovierend concept voor bevordering van duurzame bodemkwaliteit. Tijdschrift Bodem, 2007-4, 153-156. • Faber JH & Van Wensem J (2011). Elaborations on the use of the ecosystem services concept for application in ecological risk assessment for soils. Science of the Total Environment 415:3-8 • Beter besluiten met ecosysteemdiensten, 2012. Technische commissie bodem, Den Haag, A073. • Van Wensem J (2013). Use of the ecosystem services concept in landscape management in the Netherlands. Integrated Environmental Management and Assessment. doi:10.1002/ieam.1391.

<p>Ik ben</p> 	<p>Achternaam Voornaam Organisatie Website(s) Telefoon E-mail</p>	<p>Zanen Marleen Louis Bolk Instituut www.louisbolk.nl, www.bodemacademie.nl 0343-523860 of 06-52164042 m.zanen@louisbolk.nl</p>
<p>ESD is voor mij</p>	<p>Een inspirerend concept dat een brug slaat tussen beleid, wetenschap en praktijk. In mijn dagelijks werk als onderzoeker duurzaam bodembeheer ligt mijn focus op de praktische toepassing van ESD in de landbouw. Ik kom op veel landbouwbedrijven en kijk dan ook vaak onder de grond. Bodembeheer heeft grote invloed op het functioneren van de bodem. Een goed functionerende bodem levert voordelen (ESD) waarvan akkerbouwers, maar ook de maatschappij kunnen profiteren. Die diensten zo goed mogelijk benutten is wat mij betreft de grote uitdaging voor de komende jaren.</p>	
<p>Mijn mini ESD CV</p>	<p>Sinds 2001 werkzaam in participatieve projecten in de landbouw (fruitteelt, akkerbouw, vollegrondsgroenten) rondom indicatoren voor duurzaamheid en duurzaam bodembeheer. Periode 2003-2006 betrokken bij de opzet en het veldwerk van indicatoren voor duurzaam bodembeheer van toen nog, project Veldleeuwerik – inmiddels een zelfstandige stichting met veel potentie -. In 2006 uitvoerder van één van de 3 landelijke RBB pilots (ESD op bouwland, grasland en natuur in Drenthe), in opdracht van VROM. Van 2008-2011 projectleider van het bodemdeel van FABII (functionele agrobiodiversiteit). Sinds enkele jaren betrokken bij het netwerk bodembiologische indicator (Bobi, tegenwoordig BEO). In 2010 betrokken bij uitvoering van project Bodemindicatoren voor duurzaam bodemgebruik in de veenweiden. 2010-2013 projectleider Beter boeren met biodiversiteit in Drenthe waarin ESD de basis is en we kijken met welke praktische maatregelen we de bodem kunnen sturen in de gewenste richting.</p>	
<p>Ik haal graag uit de CoP-ESD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en partners • Kennis en inzichten (lessons learned) • Inspiratie en nieuwe ideeën 	
<p>Paar voorbeeld ESD uitingen van mij (max. 5 s.v.p.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zanen, M. 2013. Praktische maatregelen ter verbetering van ecosysteemdiensten in de akkerbouw – Sturen op bodemkwaliteit en bodembiodiversiteit. Tijdschrift BODEM, nr 1. • Zanen, M. 2011. Bodemkwaliteit Drenthe: sturen op ecosysteemdiensten in de akkerbouw en veehouderij. Rapport 2010-002 LbP. Louis Bolk Instituut, Driebergen. • Smeding, F. Zanen, M. Schouten, T. 2008. Bodemkwaliteit Drenthe, 1-jarige pilot Referenties Biologische Bodemkwaliteit. Rapport LB21. Louis Bolk Instituut, Driebergen. 	